

VVSG Lerend Netwerk- Korte Keten

28/04/2021

Introductie	2
Opzet	2
Lessons learned	2
Inspiraties (10u-11u)	4
<i>Kortemark</i>	4
<i>Lendeledede</i>	4
<i>Edegem</i>	4
Herne	5
Experten (11u-12u)	5
<i>Rikolto</i>	5
<i>Steunpunt Korte Keten</i>	6
<i>Taskforce Korte Keten</i>	7
De Vereniging van de Vlaamse Provincies	8

1Introductie

Lokale besturen zien heel wat mogelijkheden in korte keten. Lokale eetgewoonten en producten zijn een streekidentiteit die hun toerisme of horeca promoot. Door het creëren van groenblauwe netwerken kan men educatieve en recreatieve functies creëren die het de boeren mogelijk maakt zijn activiteiten te verbreden. Uitdagingen daarbij zijn de kleinschaligheid, logistieke organisatie, ruimtelijke planning ... In dit lerend netwerk kwamen vier lokale besturen hun korte keten case brengen. Vier experts uit het midden- en onderzoeksveld zoomen in op de korte keten uitdagingen en kansen.

2Opzet

Het eerste uur van een lerend netwerk staat altijd in het kader van inspiratie. Vanuit verschillende invalshoeken getuigen lokale besturen hoe zij het thema aankaarten in hun gemeente. Het tweede uur wordt eerder praktisch ingevuld.

Het lerend netwerk werd opgenomen, je kan de opname en de presentaties via [deze link](#) herbekijken.

3Lessons learned

- Ga in dialoog met de voedelactoren in je gemeenten
 - o land en tuinbouwers, horeca, detailhandel, andere verwerkers
 - o Betrek ook de burgers
 - o Wat is korte keten
 - Gebruik de basisprincipes van korte keten (zie verslag)
 - Koppel aan de inclusive business principles (zie verslag)
 - o Waar loopt men tegen aan, wat heeft men nodig
 - o Ken het aanwezige netwerk
 - Maak bijvoorbeeld de koppeling tussen lokale boeren en lokale handel
 - Bakker bakt brood met granen van lokale boer
- Probeer meerdere diensten te betrekken
 - o Landbouw, sociaal huis, vrije tijd, milieu, N-Z, Lokale economie
 - Breder maatschappelijk verhaal maar ook meer mogelijkheden qua subsidies
 - Betrek de raden (landbouwraad, milieuraad, voedselraad, ...)
 - Bakker op een recreatiedomein waar mensen met afstand tot de arbeidsmarkt worden opgeleid. Diezelfde mensen kunnen ook bij de boer worden ingezet.
- Probeer samen te werken met andere gemeenten
 - o Versterk elkaar
 - Logistiek platform (BtoB, BtoC)
 - Afzetmarkt
-
- Keuzewijze Eetbaar groen

- Universiteit Antwerpen onderzoekt de sociale, economisch, ecologische, en ruimtelijke mogelijkheden van stadslandbouw in de provincie Antwerpen
 - Vertaald in een keuzewijzer die de gemeente ondersteunt bij matchen groene of stedelijke ruimte met bepaalde types stadslandbouw.
 - Interne oefening of in samenspraak met diverse stakeholders en burgers
 - Verbinden van educatie, recreatie, horeca, onderzoek, ...
- Laat je steunen, begeleiden of ga ten rade bij instanties met expertise
 - Rikolto
 - Steunpunt Korte Keten
 - Rurant
 - Innovatiesteunpunt
 - VLM
 - Provincies
 - VVSG
 - Leader, PDPO, ...
- Wees innovatief/creatief/SMART
 - opzetten participatieprojecten
 - coöperatieve met verschillende actoren
 - waar gemeente aandeel in heeft
 - RVB zijn landbouwers
 - Gebruik indicatoren en meet impact
 - Smaakbeurzen, voedseltafels, streekproeven, voedselspelen
 - Inzet van onroerende goederen faciliteert initiatieven
 - Hergebruik pastorie, station, klooster
 - Bakkerij bijv.
 - Ter beschikking stellen van grond, terreinen
 - Meten resultaten
 - Indicatoren opstellen
 - Social return on investment
- Nederland
 - Onderzoek
 - Korte keten boeren niet rond steden maar eerder op platteland
 - Verwerkende stap de bottleneck richting korte keten
 - Gemeenten investeren in verwerkende capaciteit
 - Conclusies
 - Decentrale verwerking en distributie
 - Toegang tot land (korte keten ondersteunende ruimtelijke ordening)
 - Vergoedingen ecologische en maatschappelijke diensten moet komen uit het GLB beleid (niet overlaten aan marktpartijen)
 - Focus op gezonde voedselomgeving
 - Bevolking weerbaarder door goede voeding en daaraan gekoppeld goede gezondheid
- Provincies doen veel rond voedselbeleid
 - Week van de korte keten
 - Per provincie contactpersonen en ondersteuning communicatie, subsidies (zie verslag)

4Inspiraties (10u-11u)

4 praktijkvoorbeelden van lokale besturen

4.1 Kortemark – Eva Vanhuysse en Ann Sap – eva.vanhuyse@kortemark.be, ann.sap@kortemark.be

Oude pastorie

- Samentuin
- Impuls vanuit vrijetijdscoördinator
- Subsidie Interreg-Parton 2.0
- Samenwerking VELT
- Oude fruitrassen
- Samenwerking Stationshub (zie volgende pps Kortemark)
- Blijvend sturing nodig, gemeentelijk project voorlopig
- Wat met fruit ? doneren ?
<https://www.favv-afsca.be/professionelen/levensmiddelen/voedseldonatie/>

Stationshub

- Herbestemming stationsgebouw
- In concessie bij NMBS, 25 jaar
- Inclusieproject De Stoasje
 - o samenwerking, sociaal huis, vzw's met mensen beperking, vrijwilligers
- Zinvolle dagbesteding
- Verbinding (trein)reizigers met lokale (hoeve)producten en fairtradeproducten
- Verbinding domeinen sociaal huis, vrije tijd, milieu, N-Z, Lokale economie
- Fin.middelen van Interreg en eigen middelen
- Webshop afhaalpunt fairtradeproducten
 - o Hoofdzakelijk Oxfam
 - o Eigen webshop met lokale producten (hoe definiëren we dat)

4.2 Lendeledede – Dimitri Bouckeljoen - dimitri.bouckeljoen@lendeledede.be

Samentuin Hoeve Vercamer

- Tuinieren, activiteiten, ontmoeting, ontspanning
- Subsidies
 - o Zoetekoeken - Prov. West Vlaanderen (mensen uit eenzaamheid halen)
 - o KBS
 - o VLM - samen en volkstuinten (+- 6000 €)
- Nu opgenomen in MJP om het verder te zetten

Voedselrijk Zuid-West Vlaanderen

- VELT begeleiding
- Samenwerking verschillende gemeenten
- Voedselkaart, streekproeven, voedselspelen, voedselplatform

4.3 Edegem – Wim De Geest – wim.de.geest@edegem.be

Voedsel + Dorp

- Europa + provincie subsidie
- Dienst Platteland opvolging + consultant RURANT vzw

Keuzewijzer eetbaar groen

- <https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/dese/dlp/keuzewijzer-eetbaar-groen.html>
- Locatieplan - eetbaar groen project getest (gewassen duurzaam geteeld, ook gekoppeld aan sociale noden)
 - o Terrein is eigendom van de gemeente

- Stakeholdersoverleg
 - o Trekkers en bijdragers
 - bestuur - diensten - burgers - stakeholders - rurant
 - 25 gesprekken met belanghebbenden (WZC, boeren, overleggroepen, ...)
 - o Pijlers
 - Karel De Hoge school - testen
 - Educatie
 - Recreatie - WZC vlakbij
 - Horeca - streekproducten
 - Universiteit doet bodemonderzoek

Op LT in concessie

- Gemeente blijft ondersteunen maar niet projectleider zoals nu

4.4Herne – Frank Nevens – frank.nevens@ugent.be

Oud klooster aangekocht - gemeente gerenoveerd - ontmoetingscentrum

- Activiteiten, jong en oud.
- Culturele als opleidingsactiviteiten
- Erkend gemeenschapscentrum
- Apart gebouw
 - o Renovatie
 - o Deel als bakker - mensen mentale beperking
 - Lokaal geteelde, gemaalde, biologische granen
- Droom
 - o Bistro
 - o Brouwerij
 - o Groenten
 - o Tuin
 - o Boer en bruit is de naam
- Er is al veel passage in normale tijden
- Boer en Bruut heeft zeven principes
- Gezonde, lekkere voeding, eerlijke vergoeding, lokaal, respect voor dieren en natuur en landschap, sociale verbinding, inclusief, PLEZANT
- Gemeente wil gebouw in concessie geven
 - o Oprichting coöperatie - ondersteuning innovatiesteunpunt
 - o Voedselveiligheid - Steunpunt korte keten

5Experten (11u-12u)

5.1Rikolto – Thibault Geerardyn - thibault.geerardyn@rikolto.org

- **Inclusive business principles** (te vergelijken met fairtrade) koppelen met korte keten principes
 - o Inclusive business - samenwerking in de keten, effectieve marktverbinding
- **Toepassing op Kortom**
 - o Kortom
 - Logistiek BTOB platform (90% retail)
 - Sterk lokaal netwerk met coördinator

- Steun steunpunt korte keten, innovatiesteunpunt
- Stadsbestuur subsidie + aandeelhouder
- Samenwerking in de keten
 - collectief aanbod landbouwers
 - dicht contact met de klanten
 - RVB enkel landbouwers (logistiek en marketing)
 - Opbouw sociaal kapitaal
- Effectieve marktverbinding
 - dicht contact met de klanten, grotere afzet, gn langdurig engagement, storytelling, ...
- Eerlijkheid en transparant beheer
 - Landbouwer zet prijs, mark up 25 % voor gedeelde commerciële risico's
- Inclusieve innovatie
 - Opzetten cvba, landbouwers eigenaars statuten, enkel landbouwers in RvB
- Meten resultaten
 - Indicatoren opstellen
 - Social return on investment in Leuven laten doen consultant
 - Elke geïnvesteerde euro in kortom heeft 1,8 € opgeleverd aan maatschappelijke waarde

5.2 Steunpunt Korte Keten – Katrien Vanhoutte en Bart Thoelen - kvanhoutte@samenferm.be en bthoelen@samenferm.be

- **5 basisprincipes**
 - betrokkenheid consument, beperkt aantal schakels, zeggenschap, lokaal karakter, inzicht in de landbouwpraktijk
- Actoren die actieve rol opnemen meenemen in het verhaal
- **Vertrek van wat er reeds bestaat, ken het aanwezige netwerk**
 - Wie is er al actief, hoofd en nevenactiviteiten
 - Ook Horeca, detailhandel, andere ondernemers
- Opportuniteiten
 - Breder aanbod, meer afzetmogelijkheden, ligging, communicatie, ...
- Wat doet de gemeente al ?
 - Landbouwwraad, milieuraad, welke diensten, wat is er al geweest (evalueer bijv. boerenmarkt)
- Wat is korte keten ? (basisprincipes hanteren)
- Wat is het doel ?
 - Korte keten ondernemers ondersteunen ? Lokale economie ondersteunen ? Klimaatdoelstellingen ? Toerisme ? Samenleving ?
- **Verbinden**
 - Sensibiliseren (debat theorie aan lokale praktijk, samenleving)
 - Educatie (scholen, bedrijven, ...)
 - Onderzoek (reststromen vermarkten, inwoners bevragen, ...)
- Organiseren
 - Onroerende middelen inzet
 - Regelluwe zones voor innovatie en starters
 - Participatietrajecten

5.3 Taskforce Korte Keten– Jan Willem van der Schans -

janwillemvanderschans@outlook.com

- **Versterking regionale dynamiek**
- Logistiek dikkere stromen ipv wiel per provincie, gemeenten opnieuw uit te vinden
- **Aanpak**
 - o Logistiek grote problemen
 - Bundelen middelen!
 - Stadsdistributie (non food, elektrische auto's/fietsen, ...)
 - o Data verzamelen om supply chain te optimaliseren
 - Boeren staan er wat weigerachtig tegenover
 - Impact moet wel in kaart gebracht worden
 - o Multichannel benadering
 - Zowel retail, horeca, alle kanalen
- Covid 19
 - o Hashtag #supportyourlocalsNL
 - specialistische producten
 - o Korte keten ondernemer
 - Niet alleen sociale beweging, ook economisch - marktsegment
 - o Boerderijwinkels 207 % groei, supermarkten maar 107 %
 - filiaalhouders onder franchise (verschillende merken) gaan spullen bij de boer ophalen
- **Rol lokale overheden**
 - o Onderzoek
 - Korte keten boeren niet rond steden maar eerder op platteland
 - Verwerkende stap de bottleneck richting korte keten
 - Gemeenten investeren in verwerkende capaciteit
 - o Rotterdam
 - Droomfons project natuur monumenten
 - 5.000.000 €
 - Realiteit, alleen gronden aankopen heel erg duur
- **Conclusies**
 - o Decentrale verwerking en distributie
 - o Toegang tot land (korte keten ondersteunende ruimtelijke ordening)
 - o Vergoedingen ecologische en maatschappelijke diensten moet komen uit het GLB beleid (niet overlaten aan marktpartijen)
 - o Focus op gezonde voedselomgeving
 - door covid 19 vrees enkel ketens overleven in horeca
 - Bevolking weerbaarder door goede voeding en daaraan gekoppeld goede gezondheid
 - Extra inbreng
 - http://www.ipes-food.org/topics/Health?utm_source=newsletter&utm_campaign=6a605329ce-EMAIL_CAMPAIGN_2019_04_10_03_18&utm_medium=email&utm_term=0_302e2e7b80-6a605329ce-1255072117
 - <http://www.louisbolck.org/news/505/161/Geldstress-beinvloedt-gezond-eetgedrag/d,NLactueel>

5.4 De Vereniging van de Vlaamse Provincies – Katrien Baetens - katrien.baetens@oost-vlaanderen.be

- Proefcentra - nieuwe ontwikkelingen
- # vormen landbouwproductie
- Landbouwverbreding (ipv vergroten)
- Planningsprocessen
- Sensibilisering - week van de korte keten - www.weekvande Korteketen.be
- Intergemeentelijk voedselbeleid een meerwaarde
- **Provincie Antwerpen**
 - o Week van de korte keten: Korte Keten kop
 - o Ondersteuning
 - lies.cambie@provincieantwerpen.be
 - subsidies PDPO, Leader, korf landbouw
 - o rechtvanbijdeboer.be
- **Provincie Limburg**
 - o Limburgsmaaktnaarmee.be
 - o Ondersteuning
 - Davy Froyen, davy.froyen@limburg.be , coördinator pdpo Haspengouw
 - Karel Leysen, karel.leysen@limburg.be , coördinator pdpo Kempen en Maasland
 - o Subsidies
 - PDPO, Platteland Plus, Leader, Interreg, Salk Turbo
 - o 18 mei masterclass korte keten
- **Provincie Oost-Vlaanderen**
 - o spaarkaartactie
 - o Campagnemateriaal WKK
 - o www.oost-vlaanderen.be/korteketen
 - o Ondersteuning
 - Katrien Baetens en Inge De Caluwé op korteketen@oost-vlaanderen.be
 - Omgevingscontract - opstarten lokale voedselstrategie
 - promotieplatform www.lekkeroostvlaams.be/gemeente
 - o Subsidies
 - o Provincie - imago versterkende initiatieven
 - PDPO, LEader
 - Provinciale landbouwkader Oost-Vlaanderen
 - Economische raad Oost-Vlaanderen
 - o Rikolto zoekt Oost-Vlaamse besturen om een rol te spelen in innovatieproject (ism grotere bedrijven, logistieke spelers strakker georganiseerd, om groeikansen korte keten te onderzoeken)
- **Provincie Vlaams-Brabant**
 - o Korte Keten kop tijdens WKK
 - o Ondersteuning
 - geert.mertens@vlaamsbrabant.be
 - www.straffestreek.be
 - www.zomerinvlaamsbrabant.be
 - o Subsidies
 - PDPO /Platteland Plus/Leader

- Provinciale Landbouwkamer (activiteitsubsidie)
- **Provincie West-Vlaanderen**
 - 100 % West-Vlaams
 - Inspiratiegids voor duurzame voeding
 - Ondersteuning
 - Gebiedswerkers
 - Omtrent 100% West-Vlaams bij Katrien Grauwet
 - Subsidies
 - Reglement Wereldburgerschap wereldhuis@west vlaanderen.be
 - Gemeente voor de toekomst
 - klimaat@west vlaanderen.be
 - Plattelandsmiddelen en cofinancieringsreglement voor Europese projecten
-